

Motion till riksdagen 2013/14: MJ248

av Tina Ehn (MP)

Ålgräsängar – viktiga undervattensmiljöer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en inventering av arten ålgräs utbredningsområde utefter Sveriges hela kust.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skydda ålgräsängar i samband med planering av kustnära aktiviteter såsom båthamnar, marinor och muddringsaktiviteter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att skydda ålgräsängar inför framtida klimatförändringar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att minska övergödningen i kombination med minskat överfiske i våra vattendrag och hav för att ge ålgräsängar bättre livsförutsättningar och därmed andra arter detsamma.

Motivering

Ålgräs - *Zostera marina*, växer på grunda mjukbotten utefter kusten. Ålgräsängar har en viktig ekologisk och ekonomisk roll, bland annat eftersom ängarna fungerar som skydd och lekplats åt fisk som till exempel torsk, vitling och ål. Ålgräsängarna stabiliserar dessutom bottensediment, samt tar upp partiklar och näringsämnen ur vattnet. De bidrar till att minska övergödning och förbättrar vattenkvaliteten. Dess betydelse betraktas som mycket viktig och i Bohuslän gjordes under 1980 talet inventeringar i ett antal kommuner. Ett i dag betydelsefullt material för att kunna se och jämföra förändringar över tid. Och förändringen av ålgräsängarna visar en starkt negativ trend. Ålgräsängarna har minskat med 58 procent de senaste trettio åren. Orsaken till den negativa förändringen är övergödning, överfiske och exploatering av mjukbottenområden.

Fel! Okänt namn

Inventering

För att kunna följa utvecklingen och säkra kunskaper om ålgräs och hur dess utbredning verkligen är, behövs fakta och data. Genom att inventera och samla in behövlig statistik ges större möjligheter till att verkligen skapa ett bra skydd. Samt bidra till en bättre grund för beslut som berör dessa mjukbottnar. De inventeringar som gjordes under 1980-talet har visat sig vara mycket betydelsefulla, men inte tillräckliga för att kunna ge en säker och total bild av ålgräsets utbredning utefter den svenska kusten. För säkrare underlag behöver en mer omfattande inventering genomföras. Därför behövs en inventering av Sveriges kustvatten avseende mjukbottnar med ålgräs genomföras. Och i förlängningen en plan för att skyddet av mjukbottnar och ålgräsängar ska säkerställas.

Skydd av ålgräs vid kustnära aktiviteter och samhällsplanering

Det råder allt som oftast målkonflikter i samhällets planering. När kustsamhällen exploateras för att skapa nya möjligheter till boende och besök, är det tillgången till havet med båtplatser som lockar. Intresset för kustnära boende med bryggor, sjöbodas och marinor är stort. Det kan vara svårt för en enskild kustkommun att avgöra hur viktigt det kan vara att skydda en enskild mjukbotten med ålgräs om det inte finns tillräckligt med faktaunderlag.

Uppenbara målkonflikter finns. Allt för ofta förlorar unika miljöer mot andra starka intressen. Om det då inte finns tillräckligt med underlag med kunskap om hur det förhåller sig med mjukbottnar och ålgräs, minskar möjligheten att ta ställning. Och att skydda den sårbara miljön.

Ålgräsängar ger livsförutsättningar för både fisk och marina organismer samt i förlängningen även oss själva.

Skydd av ålgräsängar inför framtida klimatförändringar

Vi är väl medvetna om att de klimatpåverkande utsläpp som vi redan har varit med och bidragit till orsakar och kommer att orsaka förändringar för oss alla. Vi behöver nödbromsa våra pågående klimatutsläpp, men i den här motionen talar jag om specifika miljöer och visar på att många andra områden påverkas som vi kanske inte alltid tänker på i första hand. I ett förändrat klimatscenario finns beräkningar på olika utvecklingar för havet. Hotfulla framtidsbilder där vi får ett varmare, mera turbulent klimat samt stigande havsnivåer. Vad innebär detta för en känslig miljö som ålgräs och grunda mjukbottnar? Vilka åtgärder ska genomföras? I dag pågår försök och forskning för att restaurera ålgräsekosystem, vilket är bra. En sak som man ändå kan säga är det alltid är enklare och billigare att skydda naturliga ålgräsbestånd innan de försvinner än att försöka restaurera och kompensera i efterhand.

Vikten av att minska övergödningen och överfisket

Övergödning och överfiske i kombination har visat sig ge överväxt av alger, dels genom tillskott av närsalter direkt (övergödningen) och dels genom att de som äter och håller nere algerna är uppätta av de många små fiskarna, eftersom de stora fiskarna är överfiskade.

Det är helt klart genom politiska incitament man kan påverka en del av källorna till övergödda hav och minskning av överfisket.

Genom att använda ekonomiska styrmedel, som exempelvis skatt på handelsgödsel, skapas incitament för att nyttja de näringsämnen som redan finns mer effektivt. Genom att satsa på rådgivande och kunskapsuppbyggande insatser för jordbruket, bland andra projekt som ”greppa näringen”. Genom att söka mer kretsloppsanpassade system både inom samhällsbyggande och jordbruk, där det ekologiska jordbruket ofta visat sig vara föregångare för att minska läckage av näringsämnen. Genom att ställa krav på utsläpp och minska övergödningen styr man in utvecklingen på rätt väg. Alla dessa områden är viktiga att arbeta med politiskt.

Överfiske ger störd balans i födoväven, vilket har drabbat många ekosystem i havet och inte minst ålgräs. Därför är det mycket viktigt att återställa balansen och få toppredatorerna tillbaka genom hållbar fiskförvaltning.

Stockholm den 1 oktober 2013

Tina Ehn (MP)